

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

300. An Ordinarius, vel iudex delegatus debeat necessario præmittere censuras, antequam imploret pro sua sententia exequenda brachium sæculare? Et si iudex sæcularis non vult brachium suum præstare ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

in iure expressum, qui est ipse Episcopus, vt patet. *in capite si iudex laicus, de sententia excommunicat. in 6.* Nec valet dicere pro Vasquez, quod nemo in propria causa iudicet, & ex *cap. primo & secundo, distinct. quarta, questione quarta*, cum Maldero de *Iustitia tractatu sexto, capite primo, dubio sexto*, & aliis. Quod quidem nimis durum videtur iudicibus laicis in casu de quo loquimur. Ergo, &c. Non inquam valet hoc dicere, nam, vt optime respondet Castrus Palaus, *tom. secundo, tractatu undecimo, disputatione unica, puncto decimo-tertio num. septimo*, in nostro casu non dicitur Episcopus in propria causa ius dicere, sed in causa communi, & Ecclesie, quod nullum est inconueniens, vt sit iudex, sicut ex multis probat ad facietatem M. ruius Antoninus *variarum Resolutionum libro primo, resolutione 48.* & Bellertus in *Disquis. Cler. titulo de exempt. Cleric. a Statutis secularium, §. primo, num. 36.* & patet ex textu cum glossa, *in capite si quis 4. questione septima, capite qui pradia, 12. questione secunda, & capite Dilecto, de sententia excommunicationis in sexto.* Ergo, &c. Confirmantur supradicta ex lege si quis ex aliena, *Digest. de iudiciis*, & per ea quae optime obseruat Georgius Wrechtus, *tr. de iurisd. lib. 3. cap. 9. n. 16.*

7. Restat igitur satis labefactata opinio Patris Vasquez, licet alijs sit vt sapientissimus, cuius sententia, si in praxi esset admittenda, vt va immunitati Ecclesiasticae, propter inconuenientia, quae ex ipsa sequerentur in casibus ferè quotidianis. Primò, quia iudices Laici in omni casu dicerent habere per se rationes probabiles, & esse eligendos Arbitros. Secundò, in electione ditorum Arbitrorum nunquam conuenirent. Tertio, peto à Patre Vasquez, dicti Arbitri eligendi, esse ne deberent saeculares, an Ecclesiastici? Si asserit saeculares, quomodo poterunt iudicare de materia spirituali? Et ideo hoc rectè negauit glossa, *in capite legitima, de appellat. in 6.* & alij quos citat Bellamera *in capite Pastoralis, ante numerum primum, & Imola num. decimo-octauo de Rescript.* Si asserit eligendos esse Arbitros Ecclesiasticos, quare non erunt iudicibus Laicis suspecti, vt Episcopus; Deinde, si dicti Arbitri non conueniant, quid faciendum? eritne constituendus Tertius? Et si daremus Arbitros conuenite, non desunt Doctores asserentes à declaratione Arbitrorum super competentem iurisdictionis appellari posse ad Summum Pontificem, ex textu *in capite ab Arbitris, de officio Delegat. in 6.* vt in specie notat Abbas *in capite Pastoralis, Rescript. numero primo, & quinto, Imola numero secundo, & nono, Bellamera numero quinto, Felinus numero decimo, Decius numero quarto, & vigesimo-tertio, cum aliis.* Agnosce scopulos, & difficultates in sententia Patris Vasquez; Non est igitur recedendum ab opinione communi quam supra contra illum satis firmauimus, & quam docent etiam ferè omnes Doctores Societatis.

RESOL. CCIC.

An iudex Ecclesiasticus teneatur in causis Ecclesiasticis, aut mixti fori praeberè processum iudicibus secularibus, à quibus auxilium petiti? Ex p. 1. tr. 2. Ref. 109. alijs 108

S. r. **A**ffirmatiuam sententiam docet Baldus *in l. in criminali, C. de iurisdictione*, Bartholus *in l. Magistratib. ff. eodem, & in l. Diuus, de custodia reorum*, cum Roland. à Valle *lib. 1. cons. 37. num. 5. & 7.* & alij penes ipsum, & apud Barbofam *de potest. Episc. part. 3. allegat. 108. num. 27.* & Cenedum *in canonici 99. quast. 36. num. 13.*

2. Sed falluntur equidem, & ideo merito contrariam sententiam nouissime docuit Moneta *de iudicibus confer. c. 8. n. 261. & 262.* Segura *in direct. Iud. Eccles. part. 2. cap. 13. num. 33.* Christophorus Anguiano *in suo doctissimo tract. de legib. lib. 3. contr. 31. num. 7. & seq.* vbi ex professo ex solidis rationibus, & ex communi Canonistarum sententia probat, saecularem Iudicem requisitum per Ordinarium, vel Delegatum Ecclesiasticum, petere non posse, se instui velle ex actis coram tali Ecclesiastico requirente factis, num. rite, rectèque processum fuerit, sed statim teneri impertiri brachium suum, etiamsi processus sibi non ostendatur, cuius copiam petere non potest, neque differre executionem brachij petiti, nec directè, neque indirectè se intromittere, vt pote ad quem nuda, & pura duntaxat spectat executio. Et hæc opinio aduersus Mirandam de ordine iudicario, *tom. 1. q. 5. art. 1. conclus. 1. Azevedum in recopil. lib. 4. tit. 1. leg. 15. num. 4.* & alios, non solum tenenda est, quando Iudex Ecclesiasticus procedit in causis Ecclesiasticis, sed etiam in causis mixti fori, vt tradunt Doctores citati.

RESOL. CCC.

An Ordinarius, vel iudex delegatus debeat necessario praeberè censuras, ante quam imploretur pro sua sententia exequenda brachium saeculare? Et si iudex saecularis non vult brachium suum praestare, an possit ad id cogi pena excommunicationis? Ex part. 1. tract. 2. Ref. 121. alijs 120.

S. r. **A**ffirmatiuè respondet Couarruias *practice 99. cap. 10. num. 1.* Franciscus Molinus *in tr. de brachio saeculari, lib. 1. cap. 3.* & alij quamplures Iurisperiti apud Monetam *vbi supra.* Et rationem adducunt *ex c. cum non ab homine de iudic. vbi mandatur Ecclesiasticis Iudicibus, vt procedant per censuras contra reos: & si non proficiant, cum non habeant amplius, quid faciant, inuocent brachium saeculare.*

2. At hæc opinio non est tenenda: & illam nouissime impugnat Ioann. Petrus Moneta *in tract. de Iudicibus confer. cap. 8. num. 268.* Segura *in direct. Iudicium Eccles. part. 2. cap. 13. num. 33.* & alij penes ipsos. Et ratio est: quia omnia iura, cum de inuocatione brachij saecularis agunt, loquuntur per hæc verba: *Si necesse fuerit, si opus fuerit.* Vnde ad *c. 1. de officio ordin. & cap. dilecto de sent. excom. in 6. & ad cap. cum ab homine.* respondetur, quod procedit in proprio casu: vel melius dicendum est, quod fuit correctum per posteriora iura, & nouissime per Concilium Trident. *sess. 15. cap. 5. de regul. sess. 2. 5. cap. 3. de reform.* Ita Moneta, & alij. Notandum est etiam pro hac materia, quod si Iudex saecularis non vult brachium suum praestare Ecclesiastico, potest ad id cogi pena excommunicationis, vt notant Doctores, quos citat, & sequitur Barbofa *in collect. tom. 2. lib. 5. tit. 26. cap. 2. num. 3.* Vide etiam Sancterellum *tract. de hæresi cap. 6. dub. 4. num. 23.*

RESOL. CCCI.

An iudex Ecclesiasticus in criminibus mixti fori possit laicos sine auxilio brachij saecularis in carcerem deducere?

Et in tali casu an dicti criminosi non in Regijs carceribus, sed in Ecclesiasticis reponendi sint? Ex part. 1. tr. 2. Ref. 89. alijs 88.

S. r. Non